

Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi¹

Gül Kaleli Yılmaz² ve Bülent Güven³

Özet: Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesidir. Araştırmanın örneklemini Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmenliği bölümlerinde okumakta olan 150 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu öğretmen adaylarından 70'i lisans eğitimleri sırasında uzaktan eğitim yoluyla ders almış olan sınıf öğretmeni adaylarıdır. 80'i ise seçmeli ders olarak uzaktan eğitim isimli teorik dersi almış olan fen bilgisi öğretmeni adaylarıdır. Verilerin toplanması için araştırmaya katılan öğretmen adaylarından "Uzaktan eğitim... gibidir çünkü ..." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada veriler nitel veri analizi yöntemleri içerisinde yer alan içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik oluşturdukları metaforların ihtiyaca yönelik, çeşitlilik, isteğe bağlılık, gereklilik gibi farklı kategoriler altında toplandığı görülmüştür. Ayrıca bulgular incelendiğinde eş-zamanlı uzaktan eğitim yoluyla ders alan sınıf öğretmeni adaylarının, fen bilgisi öğretmeni adaylarına kıyasla daha olumsuz algılara sahip oldukları tespit edilmiştir. Eş-zamanlı uzaktan eğitim derslerinin 90 dakikalık blok dersler halinde yürütülmesi, öğretmen adaylarının ders dışında öğretmene soru sorma imkânı bulamayışı, derslerde zaman zaman teknik problemlerin yaşanması gibi faktörlerin olumsuz algıya neden olduğu fark edilmiştir. Uzaktan eğitime yönelik olumlu algı geliştirilebilmesi için; kısa süreli, uygulama öncesinde katılımcıların uzaktan eğitim uygulamaları hakkında bilgilendirildiği, öğretmenin ve öğrencinin ders dışında da iletişim kurabildiği ve teknik problemlerin en aza indirildiği uzaktan eğitim ortamlarının tasarlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, metafor, öğretmen adayları, uzaktan eğitim

DOI: [10.16949/turcomat.75936](https://doi.org/10.16949/turcomat.75936)

Abstract: The aim of this study is to determine teachers candidates' perceptions on 'distance education' via metaphors. The sample consisted of 150 teacher candidates' drawn from departments of science teacher and primary teacher at Faculty of Education in Bayburt University. 70 of the sample are primary teacher candidates that attended courses via distance education in their undergraduate programme. 80 of them are science teacher candidates that took 'distance education' elective course. To collect the data the teacher candidates' were asked to complete this sentence: 'Distance education is like.....because....'. Data was analysed by using content analysis technique one of the qualitative data analysis methods. The results indicate that the teacher candidates' metaphors referred to such different issues as need-aimed, variety, arbitrary, requirement. Moreover, when the findings are searched, it was determined that the primary teacher candidates take lesson by means of synchron distance education have more negative perception in contrast with science teacher candidates. It was noticed that some factors such as carrying out the synchron distance lessons as 90 min blocks, no chance to ask any question to the teacher out of the lesson time, occasionally encountering technical problems in the lesson causes the negative perception. To develop positive perception about synchron distance education, it is suggested that some distance education conditions which allows communication between students and teachers out of the lesson time should be designed as minimising the technical problems and informing to the participants about distance education applications.

Keywords: Perception, metaphor, candidate teachers, distance education

[See Extended Abstract](#)

¹ Bu çalışma "International Conference on Primary Education 2013" de sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

² Yrd. Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, gulkaleliyilmaz@hotmail.com

³ Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, bguven@ktu.edu.tr

1. Giriş

Son yıllarda teknoloji alanında yaşanan gelişmeler eğitim ihtiyacını da artırmış ve geleneksel eğitim öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma gelmiştir (Khoshemehr, 2013). Bunun sonucunda uzaktan eğitim geleneksel eğitimi destekleyen ya da geleneksel eğitimin yerine kullanılabilir etkin bir seçenek haline almıştır. Başlangıçta yapılan araştırmalarda genellikle geleneksel eğitimle uzaktan eğitimin karşılaştırılması esas alınmış ancak araştırma sonuçları genellikle uzaktan eğitim ile geleneksel eğitim arasında başarı ve öğrenme açısından önemli bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur (Torkut ve Karacadağ, 2002; Arbaugh, 2000). Bunun yanında sözel derslerin uzaktan eğitimle etkili bir şekilde verilebileceği ancak uygulama gerektiren bazı teknik derslerin uzaktan eğitimle sağlıklı bir şekilde verilemeyeceği, bu nedenle uzaktan eğitimin geleneksel eğitimi destekleyen bir öğretim yöntemi olarak kullanılmasının daha faydalı olacağı belirtilmiştir (Horzum, 2003, Alakoç, 2001). Nitekim son yıllarda yapılan çalışmalar incelendiğinde uzaktan eğitim ile geleneksel eğitimin karşılaştırıldığı çalışmaların giderek azaldığı görülmektedir (Aktaş, 2013). Bunun yerine hangi tür uzaktan eğitim faaliyetlerinin başarıyı artırdığı ya da artırmadığı, öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerinin ve algılarının neler olduğunun tespit edilmesi önem kazanmıştır.

Yapılan çalışmalar uzaktan eğitim uygulamalarında ses, görüntü, iletişim problemleri, etkileşimin az olması, öğretmenlerin kullandıkları vücut dili ve derslerin süresi gibi faktörlerin katılımcıların uzaktan eğitime yönelik algılarını etkilediğini (Koppelman & Vranken, 2008; Marsh, Mitchell & Adamczyk, 2010); ve özellikle eş-zamanlı uzaktan eğitim uygulamalarının katılımcıların beklentilerini karşılamada yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır (Delaney, Jacob, Iedema, Winters & Barton, 2004). Beklentileri karşılanamayan katılımcıların uzaktan eğitime yönelik algıları da olumsuz olmaktadır. Haliyle bu durum eğitim-öğretimin kalitesini etkilemekte ve yürütülen faaliyetin başarısız olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle öncelikle kişilerin uzaktan eğitime yönelik olumlu bir algıya sahip olmaları gerekmektedir.

1.1. Uzaktan Eğitime Yönelik Algılar

Uzaktan eğitim uygulamalarının niteliği, uzaktan eğitime yönelik algıları etkilemektedir (Demirli, 2002). Uzaktan eğitime yönelik algılar ise öğrenme sonuçlarını ve başarıyı önemli oranda etkilemektedir (Offir, Barth, Lev & Shteinbok, 2003; Zhang & Fulford, 1994). O halde öncelikle öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik olumlu algı geliştirmeleri sağlanmalıdır. Taşpınar (2014), uzaktan eğitime yönelik algıyı olumlu hale dönüştürebilecek en önemli unsurun verilen eğitimin kalitesi olduğunu ifade etmektedir. Çünkü uzaktan eğitim ile daha önce kötü deneyim yaşayan öğrenciler uzaktan eğitimi tekrar kullanmak istememekte, uzaktan eğitime yönelik olumsuz algı geliştirmektedirler (Mitchell, Banaji & MacRae, 2005). Benzer şekilde niteliksiz uzaktan eğitim faaliyetleri sonrasında, gerçek sınıf ortamında ders dinlemekten daha çok verim aldığını düşünen öğrenciler, genel olarak uzaktan eğitime yönelik olumsuz bir algıya sahip olmaktadır (Antalyalı, 2004). Ayrıca yapılan çok sayıda çalışmada uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olma durumunun

uzaktan eğitime yönelik algıları etkilediği tespit edilmiştir (Ağır, 2007; Ateş ve Altun, 2008). Bu bilgilerden uzaktan eğitimle ilgili yaşanan deneyimler ve uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olma durumunun uzaktan eğitime yönelik algıları, uzaktan eğitime yönelik algıların ise uzaktan eğitim başarısını etkilediği anlaşılmaktadır.

1.2. Metaforlar ve Roller

Metaforlar, bir kişinin yüksek düzeyde soyut, karmaşık ya da kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü zihinsel araçlardır (Aydoğdu, 2008). Bunun yanında bir kişinin bir kavramı ya da olguyu algıladığı şekilde, benzetmeler kullanarak ifade etmesi de metafor olarak adlandırılmaktadır (Aydın, 2010). Bireyler kendilerinin ve karşısındakilerinin duygu ve düşüncelerini tanımlarken metaforlardan faydalanırlar ve bu da bireylerin kendilerini ve dünyayı algılama biçimlerini ortaya koymaktadır (Girmen, 2007). Shuell (1990), eğer bir resim 1000 kelimeye bedelse bir metaforun da 1000 resme bedel olduğunu; çünkü bir resmin sadece statik bir imge sunduğunu oysa bir metaforun bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunduğunu ifade etmektedir. Buradan metaforların insan hayatında ne kadar önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Alanyazın incelendiğinde metaforlar kullanılarak belli kavramlara yönelik algıların tespit edilmeye çalışıldığı çok sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmalarda genel olarak dünya, coğrafya, öğretmen gibi kavramlar ele alınmış, katılımcıların bu kavramlara yönelik nasıl bir algı geliştirdikleri tespit edilmeye çalışılmıştır (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Geçit ve Gençer, 2011; İbret ve Aydınöz, 2011).

Klasik uygulamalarda genellikle ölçekler kullanılarak bireylerin farklı kavramlara yönelik algıları tespit edilmeye çalışılmaktadır (Üredi ve Üredi, 2007; Gülüm ve Artvinli, 2010; Usta ve Korkmaz, 2010). Ancak bu sayede elde edilen veriler nicel özellik taşıdığı için derinlemesine irdelenememekte ve algılar hakkında genel bir fikir elde edilmektedir. Oysa metaforlar sayesinde öğrencilerin bir kavrama yönelik algısı ve böyle düşünmesine neden olan etmenler hakkında detaylı bilgi sahibi olunabilir. Bu nedenle son yıllarda yapılan çalışmalarda algıların belirlenmesinde metaforların güçlü bir araştırma aracı olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir (Güveli, İpek, Atasoy ve Güveli, 2011).

Öğretmen adaylarının uzaktan eğitimle ilgili oluşturacakları metaforların, uzaktan eğitime yönelik ne tür bir algıya sahip olduğu ve bu algıya sebep olan faktörlerin neler olduğunu ortaya koymada etkili olacağı düşünüldüğü için bu çalışmada metafor tercih edilmiştir.

Araştırma konusu ile ilgili yapılan çalışmalar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar

Çalışma	Amaç	En önemli sonuç
Antalyalı (2004)	Uzaktan eğitim algıları, bu algıya etki edebilecek faktörler ve uzaktan eğitimle geleneksel eğitim arasındaki farkın tespit edilmesi	Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarının başlangıçta olumsuz olduğu ancak uzaktan eğitimle verilen dersin içeriğini gördükten sonra algılarının olumlu yönde değiştiği ve uzaktan eğitim hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları için uzaktan eğitime yönelik olumsuz algıya sahip oldukları anlaşılmıştır.
Gillian ve Gillian (2004)	Uzaktan öğrenmeye yönelik öğrencilerin beklentilerini ve algılarını tespit etmek	Uzaktan eğitim programlarında uygun düzenlemeler yapıldığında öğrencilerin beklentileri ve algıları arasındaki uçurumun önemli ölçüde azaldığı tespit edilmiştir.
Hannay ve Newvine (2006)	Öğrencilerin uzaktan eğitimi niçin tercih ettikleri ve uzaktan eğitime yönelik hangi algılara sahip olduklarını tespit etmek.	Öğrenciler uzaktan eğitim ortamlarını geleneksel eğitim ortamlarına tercih etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin; uzaktan eğitim ortamlarında daha fazla öğrendikleri, uzaktan eğitimdeki sınavların daha kolay olduğu, uzaktan eğitim sınıflarında daha fazla zaman harcadıkları, uzaktan eğitim derslerinin daha zor ve daha kaliteli olduğuna dair algıları olduğu tespit edilmiştir.
Tao ve Yeh (2008)	Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik algılarını tespit etmek	Öğretmenler uzaktan eğitimin gelişimi ile ilgili umut verici görüşlere sahip ancak uzaktan eğitim uygulamalarının başarılı olacağına dair kuşku duyan öğretmenler de var.
Ateş ve Altun (2008)	Uzaktan eğitime yönelik tutumları incelemek	Uzaktan eğitime yönelik tutumların kararsız seviyeye yakın olduğu, bu durumun öğrencilerin uzaktan eğitim ve uygulamaları konusundaki bilgi ve deneyim eksikliğinden kaynaklanabileceği vurgulanmıştır.
Gillies (2008)	Video konferans yoluyla verilen uzaktan öğretmen eğitimini öğrenci perspektifinden incelemek	Öğretmen adaylarının ders sırasında ses, görüntü ve bağlantı problemleri yaşamaması nedeniyle kendilerini gerçek öğrenciler gibi hissedemedikleri, öğretmenle karşılıklı etkileşime giremedikleri için sevgi hissini oluşturmadığı ve sorulara anında cevap alamama gibi sorunlar yaşadıkları görülmüştür.
Karal, Çebi ve Turgut (2011)	Video konferans yoluyla eş-zamanlı eğitim alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını incelemek	"Teknik problemler; öğretmen, ortam, ders ve mesafe" faktörlerinin öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarını değiştirdiği, öğrencilerin algılarını en çok etkileyen faktörlerin başında teknik problemlerin geldiği, dersler sırasında görüntünün donması, kesilmesi, sesin yankılanması gibi teknik hatalar yüzünden uzaktan eğitime yönelik negatif algıya sahip oldukları, uzun süreli uzaktan eğitim derslerinde öğrencilerin dersten sıkıldıkları ve dikkatlerinin dağıldığı gözlenmiştir.
Yıldız (2011)	Web tabanlı senkron derslerin uzaktan eğitime yönelik tutumlara etkisini incelemek	Senkron derslere katılan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik olumlu tutum geliştirdikleri görülmüştür. Bunun nedeni olarak uzaktan eğitimde kullanılan senkron teknolojilerin geleneksel eğitim ortamına çok yakın olması vurgulanmıştır.
Gürbüz (2014)	Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini incelemek	Öğrencilerin uzaktan eğitimi muhteşem bir fırsat olarak gördükleri, uzaktan eğitime yönelik pozitif tutum ve görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir.
Doğan ve Tatık (2015)	Uzaktan eğitimin ders kazanımlarına ulaştırmadaki başarısına ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesi	Öğrenci görüşlerinin çoğunlukla olumsuz olduğu, bu olumsuzluğa neden olan faktörlerin başında öğrencilerin teknik-teknolojik olarak desteklenmemeleri ve e-posta, telefon gibi geri bildirimlerin bulunmamasının geldiği tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik görüş ve algıların farklılık gösterdiği görülmektedir. Özellikle senkron yani eş zamanlı yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarında öğrencilerin dersler sırasında görüntünün donması, kesilmesi, sesin yankılanması gibi teknik problemler nedeniyle derslerden yeterli verim alamadıkları ve uzun süreli uzaktan eğitim derslerinin etkili olmadığı ortaya konulmaktadır (Gillies, 2008; Karal, Çebi ve Turgut, 2011; Doğan ve Tatık, 2015). Bunun yanında uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan bireylerin uzaktan eğitime yönelik tutum ve algılarının olumlu yönde değiştiğini ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır (Antalyalı, 2004; Yıldız, 2011). Ayrıca bireylerin uzaktan eğitim uygulamaları hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadıkları için uzaktan eğitime yönelik kararsız bir tutuma sahip oldukları (Ateş ve Altun, 2008) ve uzaktan eğitim programlarında gerekli düzenlemeler yapıldığında uzaktan eğitime yönelik algıların olumlu yönde değişeceği çalışmalarda vurgulanmaktadır (Gillian ve Gillian, 2004). Bunların dışında bazı çalışmalarda da bireylerin uzaktan eğitime yönelik olumlu tutum ve görüşlere sahip oldukları ifade edilmektedir (Hannay & Newvine, 2006; Tao & Yeh, 2008; Gürbüz, 2014).

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada “Sınıf Yönetimi” isimli dersi eşzamanlı (senkron) uzaktan eğitim yöntemi ile almış olan sınıf öğretmeni adaylarıyla, “Uzaktan Eğitim” isimli seçmeli bir dersi teorik olarak almış olan fen bilgisi öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında çalışmada “*Uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olma mı yoksa uzaktan eğitim hakkında kapsamlı bilgiye sahip olmadan doğrudan bir uzaktan eğitim uygulamasına tabii tutulma mı öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik olumlu algı geliştirmelerinde daha etkilidir?*” sorusuna cevap aranmaktadır. Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar kullanılarak tespit edilmesinin bu soruya cevap bulmada faydalı veriler ortaya koyacağı düşünüldüğü için çalışma kapsamında öğretmen adaylarından uzaktan eğitime yönelik bir adet metafor oluşturmaları istenmiştir. Bu bağlamda çalışmada aşağıdaki alt problemler ele alınmıştır:

1. “Sınıf Yönetimi” isimli dersi eşzamanlı (senkron) uzaktan eğitim yöntemi ile almış olan sınıf öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlar ve bu metaforlara ait kategoriler nelerdir?

2. “Uzaktan Eğitim” isimli seçmeli dersi teorik olarak almış olan fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlar ve bu metaforlara ait kategoriler nelerdir?

3. Eşzamanlı uzaktan eğitim yöntemi ile ders almış olan sınıf öğretmeni adaylarıyla, uzaktan eğitim isimli teorik ders almış olan fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlar arasında ne tür farklılıklar bulunmaktadır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Öncelikle alanyazında uzaktan eğitime yönelik algıların metaforlar yoluyla belirlendiği bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın alanyazına önemli katkılar getireceği düşünülmektedir. Bu çalışma ile eş zamanlı uzaktan eğitim faaliyetleriyle ders alan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik ne tür algılar geliştirdikleri tespit edilecek ve olumsuz algıya sahip olan öğretmen adaylarının böyle bir algı geliştirmelerine nelerin etki ettiği ortaya konulacaktır. Bunun yanında uzaktan eğitim isimli teorik dersi alan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik geliştirdikleri algılar irdelenerek, uzaktan

eğitim uygulamasına tabii tutulmadan önce uzaktan eğitim uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmanın algılar üzerinde nasıl bir etki oluşturduğu tespit edilebilecektir. Bu sayede eđ-zamanlı uzaktan eğitim faaliyeti yürütecek olan araştırmacı ya da öğretmenler uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha etkili olması için hangi noktalara dikkat etmeleri gerektiği konusunda fikir sahibi olabileceklerdir. Ayrıca olumsuz etkileyen faktörleri kontrol altına alarak çalışmalarını daha verimli hale getirme fırsatı elde edebileceklerdir. Bu nedenle bu çalışmanın uzaktan eğitim uygulamalarının başarılı olması adına atılmış önemli bir adım olacağı düşünölmektedir.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma grubu, veri toplama aracı, araştırma süreci ve verilerin nasıl analiz edildiği açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Olgu bilim yöntemi hayatımızda karşılaştığımız ancak detaylı olarak bilgi sahibi olmadığımız ya da üzerinde çok düşünmediğimiz olguları derinlemesine inceleyen nitel çalışma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Katılımcıların yaşamış oldukları deneyim ile ilgili hissettikleri, algıları, düşünceleri ve bunları nasıl yapılandırıp kendilerinde nasıl bir bilinçlilik durumu oluşturdukları olgu bilim çalışmalarında ele alınır (Patton, 2002). Bu çalışmada da öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar kullanılarak tespit edilmesi amaçlandığından olgu bilim yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir.

2.2. Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen ve Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakóltesi'nde öğrenim gören 78 sınıf, 85 fen bilgisi olmak üzere 163 öğretmen adayından oluşmaktadır. Bu öğretmen adaylarından uzaktan eğitime yönelik bir adet metafor oluşturmaları istenmiştir. Ancak oluşturulan metaforlar incelendiğinde 8 sınıf ve 5 fen bilgisi öğretmeni adayının oluşturdukları metaforların çalışmanın kapsamına uygun olmadığı görölmüştür. Bu nedenle çalışmanın örneklemini uygun metafor üreten 70 sınıf (39 kadın, 31 erkek), 80 (42 kadın, 38 erkek) fen bilgisi olmak üzere toplam 150 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Sınıf öğretmeni adayları 3. sınıfta, fen bilgisi öğretmeni adayları ise 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğretmen adaylarının yaşları 19-25 arasında değişmektedir. Çalışmadan elde edilen veriler sunulurken karmaşıklık olmaması için sınıf öğretmeni adayları S1, S2,..., S70, fen bilgisi öğretmeni adayları ise F1, F2,..., F80 şeklinde kodlanmıştır.

2.3. Derslerin Yürütölmesi

Sınıf öğretmeni adayları "Sınıf Yönetimi" isimli dersi 14 hafta boyunca video konferans yoluyla (eđ-zamanlı) uzaktan eğitim yöntemi ile işlemişlerdir. Dersi yürüten öğretim üyesi ilgili ders saatinde farklı bir üniversitenin uzaktan eğitim merkezinden Skype yazılımı aracılığıyla öğrencilerle bağlantı kurmuştur. Öğrenciler ise ders saatinde bir öğretim

elemanı eşliğinde kendi üniversitelerinin video konferans salonunda hazır bulunmuşlardır. Sınıf Yönetimi ders içeriği YÖK-KUR tanımına göre işlenmiştir. Video-konferans yoluyla işlenen her bir ders 90 dakikalık blok dersler halinde yürütülmüştür. Öğrenciler ve öğretim üyesi arasındaki bağlantı problemlerinin önüne geçilebilmesi için görevlendirilen öğretim elemanı bütün derslerde öğrencilerin yanında bulunmuştur. Öğrenciler ve öğretim üyesi istedikleri soruları ders sırasında birbirlerine sözlü bir şekilde sorabilmişlerdir. Bu süreç şu şekilde yürütülmüştür. Hem öğrenciler hem de öğretim üyesi ekran üzerinden birbirlerini görebildikleri için öğrencilerin herhangi bir soruları olduğunda ellerini kaldırarak “Hocam şu kısmı anlamadım, nasıl yapmalıyız tekrar açıklar mısınız?” şeklinde sorularını sorabilmişlerdir. Öğretim üyesi ise soru sormak istediği öğrenciyi, zaman zaman yakınlaştırma özelliği ile ana ekrana getirmiş, zaman zaman ise “En arkada oturan sarı tişörtlü arkadaş şu soruyu cevaplar mısın?” şeklindeki ifadelerle istediği öğrenciye sorusunu yöneltmiştir. Dersler sırasında herhangi bir yazılı iletişimi olmamıştır. Ders dışında öğrenciler yalnızca ödevlerini göndermek için e-posta yoluyla öğretim üyesi ile iletişime geçebilmişlerdir.

Fen bilgisi öğretmenleri adayları ise seçmeli olarak yürütülen “Uzaktan Eğitim” isimli dersi 14 hafta boyunca teorik olarak işlemişlerdir. “Uzaktan Eğitim” dersi de “Sınıf Yönetimi” dersi gibi blok halinde yapılmış ve dersler 90 dakika sürmüştür. Uzaktan Eğitim ders içeriği aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. “Uzaktan Eğitim” ders içeriği

Hafta	Ders İçeriği	Derslerin Verilişi
1	Uzaktan Eğitimin Çeşitli Tanımları ve Uygulamaları	
2	Uzaktan Eğitimin Geleneksel Eğitimle Karşılaştırılması	
3	Uzaktan Eğitim Uygulamaları İle Verilen Hizmetler	
4	Uzaktan Eğitimde İletişim ve Etkileşim Süreci	
5	Uzaktan Eğitimin Yararları ve Sınırlılıkları	Gerçek Sınıf
6	Uzaktan Eğitimde Yazılı-Basılı Ortamlar	Ortamında
7	Uzaktan Eğitim Teknolojileri	
8	Uzaktan Eğitimde Görsel ve İşitsel Teknolojiler	
9	Yayın Yolu İle Uzaktan Eğitim Uygulamaları	
10	Uzaktan Eğitimde Bilişim Ortamları ve Teknolojileri	Yüz-Yüze Ders
11	Uzaktan Eğitimde Bilişim Ortamları ve Teknolojileri	
12	Uzaktan Eğitimde Materyal ve Teknoloji Tasarımı	
13	Dünya’da ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim Uygulamaları	
14	Uzaktan Eğitimde Rol Alan Kişiler	

Tablo 3’ den görüldüğü gibi Uzaktan Eğitim dersinde fen bilgisi öğretmen adaylarına uzaktan eğitimle ilgili hemen hemen bütün bilgiler detaylı bir şekilde teorik olarak anlatılmıştır. Öğrencilere herhangi bir uzaktan eğitim çeşidi uygulamalı olarak gösterilmemiştir. Dönem sonunda hem fen bilgisi hem de sınıf öğretmenleri adaylarına veri toplama aracı uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış formlar kullanılmıştır. Bu formda öğrencilere “*Öğretmen ansiklopedi gibidir. Çünkü öğrenciye lazım olacak bütün bilgiler öğretmende mevcuttur. Öğrenci ihtiyaç duyduğunda istediği bilgiyi öğretmeninden öğrenebilir*” şeklinde bir örnek verilmiş sonrasında öğrencilerden “*Uzaktan eğitim..... gibidir çünkü.....*” ifadesini kendi düşüncelerine göre tamamlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarına yalnızca bir tane metafor oluşturma hakları bulunduğu vurgulanmıştır. Bu formlardan elde edilen veriler çalışmanın temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen veriler nitel veri analizi yöntemleri içerisinde yer alan içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle birinci araştırmacı tarafından “çünkü” den sonra yapılan açıklamalar dikkate alınarak öğretmen adayları tarafından oluşturulan her bir metafor kodlanmış, sonrasında benzer anlam taşıyan kodlar bir araya getirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Örneğin “... çünkü su insanın hayat boyu ihtiyacını nasıl karşılıyorsa, uzaktan eğitim de insanın ilgi, yetenek ve gereksinimlerini hayat boyu karşılar”, “... çünkü arkadaşımıza ne zaman ihtiyacımız olsa arayıp bilgilerinden istifade edebiliriz. Uzaktan eğitim sayesinde de istediğimiz bilgiyi hemen arayıp bulabiliriz” vb. ifadelerden öğretmen adaylarının, uzaktan eğitimi ihtiyaç anında kullanılabilecek bir eğitim şekli olarak algıladıkları söylenebilir. Bu nedenle bu metaforlar “İhtiyaca yönelik” kategorisi altında toplanmıştır. Benzer şekilde diğer kategoriler oluşturulmuştur. Sonrasında ikinci araştırmacı, birinci araştırmacının yaptığı kodlamaları, oluşturduğu kategorileri incelemiş ve katılıp katılmadığı noktaları işaretlemiştir. Verilerin güvenilirliği, “Güvenirlilik= Görüş Birliği/ (GörüşBirliği + Görüş Ayrılığı)” formülü (Miles & Huberman, 1994) kullanılarak hesaplanmış, araştırmacılar arasındaki uyumun kabul edilebilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca veriler uzaktan eğitim alanında çalışmaları bulunan bir öğretim üyesine inceletilerek geçerlilik ve güvenilirliği kontrol ettirilmiştir. Bunun yanında bulgular bölümünde öğretmen adaylarının görüşlerinden doğrudan alıntılar sunularak verilerin geçerliliği artırılmıştır.

3. Bulgular

Sınıf ve fen bilgisi öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik sahip oldukları algıların metaforlar yoluyla belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada öğretmen adayları tarafından geliştirilen metaforlardan benzer olanları aynı kategori altında toplanmış ve bu bölümde oluşturulan metaforlar ve kategoriler tablolar halinde sunulmuştur.

3.1. Sınıf öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlara ilişkin bulgular

Bu bölümde “Sınıf Yönetimi” isimli dersi eşzamanlı uzaktan eğitim yöntemi ile alan sınıf öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlara ilişkin bulgular verilmiştir. Veri çokluğu oluşturmaması için metaforlar ayrı ayrı verilmemiştir. Oluşturulan metaforlar, metaforlara ilişkin kategoriler, kategorilere ait frekans ve yüzde değerleri ile her bir kategoriye ait bir adet örnek metafor Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim kavramına yönelik oluşturdukları metaforlara ilişkin kategoriler

Kategoriler	Metaforlar	f	%	Örnek Metafor
1. İhtiyaca Yönelik	Su, İlaç, Arkadaş, Yelkenli, Tekerlekli sandalye, Dolaşım sistemi, Engelli birey, Aile hekimi	14	20	<i>Uzaktan eğitim su gibidir. Çünkü su insanın hayat boyu ihtiyacını nasıl karşılıyorsa, uzaktan eğitim de insanın ilgi, yetenek ve gereksinimlerini hayat boyu karşılar (S70).</i>
2. Etkileşimsiz	Duvarları yıkılmış okul, Görmeyen öğretmen, Yabancı, Müze, Emanet eşya, Davul, Yalnız kalmış çocuk, Atış yapmak, Radyo, Tiyatro, Öğretmen merkezli, Buz, Limon	13	18	<i>Uzaktan eğitim yabancı gibidir. Çünkü hiçbir etkileşimde bulunamazsın. Karşındakine kendini anlatamazsın. Bu da yanlış anlaşılmalara neden olabilir (S18).</i>
3. Çeşitlilik	Çorba, Gökkuşuğu, Telefon, Banka, Belediye otobüsü	8	1	<i>Uzaktan eğitim belediye otobüsü gibidir. Çünkü belediye otobüsüne çok çeşitli insan binebilir. Uzaktan eğitimde de çeşitlilik vardır (S5).</i>
4. Kolay ulaşım	Köprü, Ulaşım, Kolonya, Ahtapot	6	9	<i>Uzaktan eğitim uzakları yakın eden bir köprü gibidir. Çünkü teknolojinin ilerlediği şu zamanlarda kilometrelerce uzakta olan hocalarımızdan bu yolla ders alabiliriz (S1).</i>
5. Karmaşık	Çorba, Labirent,	5	7	<i>Uzaktan eğitim çorba gibidir. Çünkü bizim sınıf yönetiminde faydalandığımız uzaktan eğitimde her şey birbirine girmişti ve belli bir konuya odaklanamamıştık. Uzaktan eğitim bana çok uzak (S43).</i>
6. İsteğe bağlılık	Araba, Cep telefonu, Solaryum	4	6	<i>Uzaktan eğitim araba gibidir. Çünkü işin olduğu zaman kullanır, uzak diyarlara gidersen, istersen de garaja çeker beklersin. Yani bilgileri istediğin zaman kullanırsın (S28).</i>
7. Duygusuz	Üvey anne, Ağaçsız bahçe, Robot	4	6	<i>Uzaktan eğitim üvey anne gibidir. Çünkü çocuk gerçek anne sevgisini hissedemez. Uzaktan eğitimde de aynı şekilde bir duygu hissetmezsin (S61).</i>
8. Gereklilik	Soğan, Anne, Kız arkadaş	3	4	<i>Uzaktan eğitim soğan gibidir. Çünkü üniversiteyi kuru fasulye olarak düşünürsek uzaktan eğitimde soğan gibidir. Soğansız kuru fasulye uzaktan eğitimsiz okul düşünülemez (S58).</i>
9. Faydalı	Kivi, Ispanak	2	3	<i>Uzaktan eğitim ispanak gibidir. Çünkü ispanak insan vücuduna yararlı bir sürü demir vb. barındırır. Uzaktan eğitimde insanlar için bir sürü faydalı bilgi barındırır (S68).</i>
10. Pahalı	Villa, Araba	2	3	<i>Uzaktan eğitim lüks bir villa gibidir. Çünkü pahalıdır ve ekonomik değildir (S14).</i>
11. Sınırlı	Kaset; Karanlık	2	3	<i>Uzaktan eğitim kaset gibidir. Çünkü kasetin kapasitesi sınırlıdır. İçerisindeki şarkılar bitti mi kaset durur. Yani sadece içindkilerle yetiniriz (S34).</i>
12. Kurallara uyma	Araba yarışı, Uçurtma	2	3	<i>Uzaktan eğitim araba yarışı gibidir. Çünkü dikkatli ve düzgün kullandığımızda yarışı kazanırız. Uzaktan eğitimde bilgiye doğru ve dikkatli yönde ilerlersek biz kazanırız (S49).</i>
13. Değişken	Bukalemun, Biber	2	3	<i>Uzaktan eğitim bukalemun gibidir. Çünkü ders iyi gitmezse öğretmen-öğrenci renk değiştirir (S23).</i>
14. Yorucu	Bisiklet	1	1	<i>Uzaktan eğitim bisiklet gibidir. Çünkü çok kullanırsanız vücudunuz ve beyniniz yorulur (S37).</i>
15. Sıkıcı	Opera	1	1	<i>Uzaktan eğitim sıkıcı operalar gibidir. Çünkü hiçbir şey anlamazsın çabuk bitsin diye ikide bir saate bakarsın (S40).</i>
16. Verimsiz	Oltu taşı	1	1	<i>Uzaktan eğitim oltu taşı gibidir. Çünkü çektiğçe parlar, çekmedikçe solar. Uzaktan eğitim de dersin verimine göre değişir. Verim kötü olduğu zaman (tıpkı bizim gibi) hiçbir şeye yaramaz (S21).</i>

Eş-zamanlı (senkron) uzaktan eğitim yoluyla ders alan sınıf öğretmeni adayları toplam 52 farklı metafor oluşturmuştur (Ek-1) ve oluşturdukları metaforlar 16 farklı kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler “İhtiyaca yönelik, etkileşimsiz, çeşitlilik, kolay ulaşım, karmaşık, isteğe bağlılık, duygusuz, gereklilik, faydalı, pahalı, sınırlı, kurallara uyma, değişken, yorucu, sıkıcı ve verimsiz” dir. Tablo 3’de herbir kategoriye ilişkin öğretmen adaylarının yazılı görüşlerinden doğrudan alınan bir örnek verilmiştir. Kategorilere ait örnek açıklamalar dikkate alındığında birçoğunun olumsuz nitelik taşıdığı görülmektedir. Bu kategoriler “etkileşimsiz, karmaşık, duygusuz, pahalı, sınırlı, yorucu, sıkıcı ve verimsiz” dir. Bu kategorilere ait metaforları oluşturan öğretmen adayları genellikle uzaktan eğitim yoluyla işledikleri Sınıf Yönetimi dersinde ders hocasını yalnızca ekranda görme fırsatı elde ettikleri için yeterince iletişim kuramadıklarını ve herhangi bir hoca-öğrenci ilişkisi hissedemediklerini, dersler sırasında konulara tam olarak odaklanılmadığını ve derslerin birbirinden kopuk olduğunu, derslerin genellikle verimsiz geçtiğini ve derslerden sıkıldıklarını vurgulamışlardır.

Olumsuz metaforların yanı sıra, İhtiyaca yönelik, çeşitlilik, kolay ulaşım, isteğe bağlılık, gereklilik ve faydalı” kategorilerinde yer alan metaforların olumlu nitelik taşıdığı anlaşılmıştır. Bu kategorilerdeki açıklamalar dikkate alındığında öğretmen adaylarının yalnızca Sınıf Yönetimi dersini işledikleri eş-zamanlı uzaktan eğitim uygulamasını dikkate almadıklarını ayrıca asenkron (eş-zamansız) uzaktan eğitim uygulamasına da vurgu yaptıkları görülmüştür. Örneğin “isteğe bağlılık” kategorisinde S28’in oluşturduğu “Uzaktan eğitim araba gibidir. Çünkü işin olduğu zaman kullanır, uzak diyarlara gidersen, istersen de garaja çeker beklersin. Yani bilgileri istediğin zaman kullanırsın” metaforu asenkron uygulamasından bahsettiğinin bir göstergesidir. Buradan bazı öğretmen adaylarının uzaktan eğitim uygulamaları hakkında bilgi sahibi oldukları ve bu öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik daha olumlu algılara sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Olumlu ve olumsuz özelliğe sahip kategorilerin yanı sıra “Kurallara uyma ve değişken” kategorilerindeki yapılan açıklamalardan oluşturulan metaforların ne olumlu ne de olumsuz bir nitelik taşıdığı görülmektedir. Bu metaforlarda şartlara ve ortama göre uzaktan eğitimin etkili ya da etkisiz olabileceği vurgulanmıştır. Bu nedenle bu metaforları oluşturan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik tam anlamıyla bir algı oluşturamadıkları, yani kararsız oldukları söylenebilir.

3.2. Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Oluşturdukları Metaforlara İlişkin Bulgular

Bu bölümde “Uzaktan Eğitim” isimli seçmeli teorik dersi alan fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlara ilişkin bulgular verilmiştir. Veri çokluğu oluşturumaması için metaforlar ayrı ayrı verilmemiştir. Oluşturulan metaforlar, metaforlara ilişkin kategoriler, kategorilere ait frekans ve yüzde değerleri ile her bir kategoriye ait bir adet örnek metafor Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Fen bilgisi öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim kavramına yönelik oluşturdukları metaforlara ilişkin kategoriler					
Kategoriler	Metaforlar	f	%	Örnek Metafor	
1.İhtiyaca Yönelik	Alış-veriş, İlaç, Hızır, Sihirli lamba, Bilinmeyen numaralar servisi, Buzdolabı, Dost, Kahraman, Köprü, Hayat, Tükenmez pil, Işık, Güneş, Yardım kurumları, Lamba, Saray, Han, Cankurtaran, Çanta, Yol	23	28.75	<i>Uzaktan eğitim Hızır gibidir. Çünkü Hızır bizim zor durumlarımızda imdadımıza yetişir. Uzaktan eğitimde eğitim hakkından mahrum kalmış insanların imdadına yetişir (F31).</i>	
2. Tamamlayıcı	Puzzle parçası, Kalem, Zaman makinesi, Doktor, Pasta kreması, Pijama, Çay, Bebek, Çamaşır makinesi	9	11	<i>Uzaktan eğitim puzzle parçası gibidir. Çünkü insanın hayatında eksik kalan bazı parçalar vardır. İnsan bu parçayı tamamlamak için uzaktan eğitimi kullanabilir (F19).</i>	
3.İsteğe bağlılık	Bilgisayar oyunu, Deniz, Okyanus, Televizyon kumandası, Asansör, Açık büfe, Servis tabağı	7	9	<i>Uzaktan eğitim deniz gibidir. Çünkü bilgiler akar durur. İçinde çeşit çeşit balıklar yani bilgiler vardır. Sen istersen tutarsın (F75).</i>	
4.Bağımsız	Ruh, Çadır, VINN, Cep telefonu, Kredi Kartı, Telefon	7	9	<i>Uzaktan eğitim ruh gibidir. Zaman ve mekândan bağımsızdır (F38).</i>	
5.Sınırsız	Okyanus, Sonsuz işaret, Perdesiz ev, Hayaller ülkesi, Uzay	5	6	<i>Uzaktan eğitim okyanus gibidir. Çünkü okyanus derinliği ve ölçüsü olmayan su topluluğudur. Uzaktan eğitim de bilgi sınırlılığı olmayan geniş bilgi topluluğudur (F44)</i>	
6.Bireysel hız	Bisiklet, Koşu bandı, Vites, Kurt, Psikolog	5	6	<i>Uzaktan eğitim vites gibidir. Çünkü vitesle hızımızı yola göre artırır ya da azaltırız. Uzaktan eğitimle de hızımızı kendimize göre ayarlayabiliriz (F25).</i>	
7.Çeşitlilik	Mozaik, Neskafe, Hayvanat bahçesi, Gökkuşuğu	4	5	<i>Uzaktan eğitim neskafe gibidir. İçinde süt, kahve, şeker vardır. Uzaktan eğitimde çok çeşitlidir. Herkes kendine uygun stili tercih edebilir (F43).</i>	
8.Öğretici	Rehber, Hayat	3	4	<i>Uzaktan eğitim hayat gibidir. Çünkü devamlı bir şeyler öğretir. Uzaktan eğitimde bize sürekli bir şeyler öğretir (F9).</i>	
9.Faydalı	Tarla, Portakal	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim tarla gibidir. Çünkü düzenli ekip biçtiğinde çok gelir elde edersin (F70).</i>	
10.Gereklilik	Benzin, Eşya	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim benzin gibidir. Çünkü nasıl ki araba benzsiz gitmezse insanda teknoloji çağında uzaktan eğitimle okul dışında da bilgiye kısa sürede ve etkili şekilde ulaşma imkân bulur (F68).</i>	
11.Hızlı	Uçak, Uçan halı	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim uçak gibidir. Çünkü çok fazla zaman harcamadan gideceğin yere gidersin. Uzaktan eğitimde de en kısa yoldan bilgiye ulaşırsın (F54).</i>	
12.Yön bulma	Kutup yıldızı, Pusula	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim kutup yıldızı gibidir. Çünkü yönümüzü kaybedip istediğimiz yere ulaşamadığımızda yönümüzü bulmaya yardımcı olur (F1).</i>	
13.Kapsamlı bilgi	Kütüphane, Ansiklopedi	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim kütüphane gibidir. İçinde çok sayıda bilgi vardır (F78).</i>	
14.Planlı çalışma	Hazine, Yap-boz	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim hazine gibidir. Çünkü hazine aranıp bulunmak ister. Uzaktan eğitimde de öğrencinin planlı şekilde çalışıp bilgiyi bulması gerekir (F47).</i>	
15.İmkâna bağlılık	Lig maçı, Sinema	2	2.5	<i>Uzaktan eğitim lig maçı izleme gibidir. Çünkü digiturk'un varsa izleyebilirsin. Bilgisayarın yoksa uzaktan eğitim alamayabilirsin (F69).</i>	
16.Ekonomik	Hava	1	1.25	<i>Uzaktan eğitim hava gibidir. Çünkü insanlar hava almak için para ödemezler. Uzaktan eğitimde çok ucuzdur, ekonomiktir (F4).</i>	
17.İlgi çekici	Turistik şehir	1	1.25	<i>Uzaktan eğitim turistik şehir gibidir. Çünkü turistik şehirler görenleri avantajlarıyla güzellikleriyle kendilerine çeker. Uzaktan eğitimde de insanlar çok yönlü avantajlarından dolayı uzaktan eğitime yönelirler (F37).</i>	
18.Herkese uygun	Yıldız	1	1.25	<i>Uzaktan eğitim gökteki yıldız gibidir. Çünkü gökteki yıldız herkes tarafından görülebilir. Uzaktan eğitimi de her yaş ve düzeydeki insan kullanabilir (F2).</i>	

Uzaktan eğitim isimli seçmeli teorik dersi alan fen bilgisi öğretmeni adayları toplam 60 farklı metafor oluşturmuştur (Ek-2) ve oluşturdukları metaforlar 18 farklı kategori altında toplanmaktadır. Bu kategoriler “İhtiyaca yönelik, tamamlayıcı, isteğe bağlılık, bağımsız, sınırsız, bireysel hız, çeşitlilik, öğretici, faydalı, gereklilik, hızlı, yön bulma, kapsamlı bilgi, planlı çalışma, imkâna bağlılık, ekonomik, ilgi çekici ve herkese uygun” dur. Tablo 4’de herbir kategoriye ilişkin öğretmen adaylarının yazılı görüşlerinden doğrudan alınan bir örnek verilmiştir. Metaforlara ait açıklamalar dikkate alındığında “Planlı çalışma ve imkana bağlılık” kategorileri dışında kalan bütün kategorilerdeki metaforların olumlu nitelik taşıdığı görülmektedir. Bu metaforlarda öğretmen adaylarının her biri uzaktan eğitimin avantaj oluşturan özelliklerine vurgu yapmıştır. Yani bu metaforları oluşturan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik olumlu algıya sahip oldukları söylenebilir.

“Planlı çalışma ve imkana bağlılık” kategorilerindeki metaforlara ilişkin açıklamalar incelendiğinde uzaktan eğitimde bireyin çalışma düzeni ve sahip olduğu imkanların etkili olduğu, şartlara göre durumun değişebileceği vurgulanmıştır. Bu metaforları oluşturan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik olumlu ya da olumsuz bir algıya sahip olmadıkları yani kararsız oldukları söylenebilir.

3.3. Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Oluşturdukları Metaforların Karşılaştırılması

Bu bölümde eş-zamanlı uzaktan eğitim yoluyla sınıf yönetimi dersini işleyen sınıf öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlarla, uzaktan eğitim isimli seçmeli teorik dersi alan fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlar karşılaştırılmıştır. Oluşturulan metaforlar arasındaki benzerlik ve farklılıklar vurgulanmıştır. Benzerlik ve farklılıkların daha kolay görülebilmesi için sınıf öğretmeni ve fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlar ve bu metaforlara ait kategoriler aynı tabloda verilmiştir (Bakınız Tablo 5).

Tablo 5. Sınıf ve fen bilgisi öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim kavramına yönelik oluşturdukları metaforlara ilişkin kategoriler

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Oluşturdukları Metaforlar		Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Oluşturdukları Metaforlar	
Kategori	Metaforlar	Kategori	Metaforlar
1. İhtiyaca Yönelik	Su, İlaç, Arkadaş, Yelkenli, Tekerlekli sandalye, Dolaşım sistemi, Engelli birey, Aile hekimi	1.İhtiyaca Yönelik	Alış-veriş, İlaç, Hızır, Sihirli lamba, Bilinmeyen numaralar servisi, Buzdolabı, Dost, Kahraman, Köprü, Hayat, Tükenmez pil, Işık, Güneş, Yardım kurumları, Lamba, Saray, Han, Cankurtaran, Çanta, Yol
2. <u>Etkileşimsiz</u>	Duvarları yıkılmış okul, Görmeyen öğretmen, Yabancı, Müze, Emanet eşya, Davul, Yalnız kalmış çocuk, Atış yapmak, Radyo, Tiyatro, Öğretmen merkezli, Buz, Limon	2.Tamamlayıcı	Puzzle parçası, Kalem, Zaman makinesi, Doktor, Pasta kreması , Çamaşır makinesi, Pijama, Çay, Bebek
3.Çeşitlilik	Çorba, Gökkuşluğu, Telefon, Banka, Belediye otobüsü	3.İsteğe bağlılık	Bilgisayar oyunu, Deniz, Okyanus, Televizyon kumandası , Asansör, Açık büfe, Servis tabağı
4.Kolay ulaşım	Köprü, Ulaşım, Kolonya, Ahtapot	4.Bağımsız	Ruh, Çadır, VINN, Cep telefonu, Kredi Kartı, Telefon
5. <u>Karmaşık</u>	Çorba, Labirent,	5.Sınırsız	Okyanus, Sonsuz işareti, Perdesiz ev, Hayaller ülkesi, Uzay
6.İsteğe bağlılık	Araba, Cep telefonu, Solaryum	6.Bireysel hız	Bisiklet, Koşu bandı, Vites, Kurt, Psikolog
7. <u>Duygusuz</u>	Üvey anne, Ağaçsız bahçe, Robot	7.Çeşitlilik	Mozaik,Neskafe, Hayvanat bahçesi, Gökkuşluğu
8.Gereklilik	Soğan, Anne, Kız arkadaş	8.Öğretici	Rehber, Hayat
9.Faydalı	Kivi, İspanak	9.Faydalı	Tarla, Portakal
10. <u>Pahalı</u>	Villa, Araba	10.Gereklilik	Benzin, Eşya
11. <u>Sınırlı</u>	Kaset; Karanlık	11.Hızlı	Uçak, Uçan halı
12.Kurallara uyma	Araba yarışı, Uçurtma	12.Yön bulma	Kutup yıldızı, Pusula
13.Değişken	Bukalemun, Biber	13.Kapsamlı bilgi	Kütüphane, Ansiklopedi
14. <u>Yorucu</u>	Bisiklet	14.Planlı çalışma	Hazine, Yap-boz
15. <u>Sıkıcı</u>	Opera	15.İmkâna bağlılık	Lig maçı, Sinema
16. <u>Verimsiz</u>	Oltu taşı	16.Ekonomik	Hava
		17.İlgi çekici	Turistik şehir
		18.Herkese uygun	Yıldız

Sınıf ve fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforlar karşılaştırıldığında ilk dikkat çeken nokta her iki grupta da “İhtiyaca yönelik” kategorisi ile ilgili metafor üreten çok sayıda öğretmen adayının bulunmasıdır. Benzer şekilde “çeşitlilik, isteğe bağlılık, gereklilik ve faydalı” kategorileri de her iki grupta bulunan öğretmen adayları tarafından metafor üretilen ortak kategorilerdir. Her iki gruptaki öğretmen adayları ortak kategorilerle ilgili olumlu metafor üretmişlerdir. Ancak olumlu metaforların içeriği genellikle asenkron uzaktan eğitim uygulamalarıyla ilgilidir.

Eş-zamanlı uzaktan eğitimle verilen derslerin 90 dk lık uzun bir zaman diliminde yapılması ve öğrenci ile öğretmen arasında yeterince etkileşim olmadığı için öğrencilerin dersten kopmaları, ders sırasında teknik problemler yaşanması, belli bir konuya odaklanılamaması gibi faktörler sınıf öğretmeni adaylarının olumsuz metafor üretmelerini etkileyen faktörlerin başında gelmektedir. Fen bilgisi öğretmeni adayları böyle bir uygulamaya tabii tutulmadıklarından bu dezavantajlardan hiç bahsetmemişlerdir. Aslında dersler sırasında fen bilgisi öğretmeni adaylarına uzaktan eğitimin ne tür sınırlılıklara sahip olduğu anlatılmıştır ancak öğretmen adayları bu sınırlılıkları birebir yaşamadıkları için uzaktan eğitimin olumlu yönleri daha çok akıllarında yer etmiştir. Bu nedenle uzaktan eğitime yönelik daha olumlu algı geliştirmişlerdir.

Hem fen bilgisi hem de sınıf öğretmeni adayları arasında, kararsız bir algıya sahip olduklarını ortaya koyacak şekilde metafor üreten öğretmen adayları bulunmaktadır. Bu öğretmen adayları uzaktan eğitimde sahip olunan imkânların önemli bir yer tuttuğunu bunun dışında bireylerin gerekli planlamaları yaparak uzaktan eğitim faaliyetlerini yürütmeleri gerektiğini aksi halde uzaktan eğitim faaliyetlerinin etkili olmayacağını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda bu metaforları üreten öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının uygulanan uzaktan eğitim faaliyetine göre değişebileceği anlaşılmaktadır.

Son olarak bu karşılaştırmada dikkat edilmesi gereken en önemli bulgu çalışmanın yürütüldüğü fen bilgisi öğretmeni adaylarından hiçbirinin olumsuz metafor üretmemişleridir. Buradan uzaktan eğitim uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmanın uzaktan eğitime yönelik olumlu algı geliştirmede etkili olduğu söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuçlar

Eş-zamanlı uzaktan eğitim yöntemi ile ders almış olan sınıf öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforların içerikleri incelendiğinde, metaforların önemli bir bölümünde uzaktan eğitimin verimsiz, sıkıcı, etkileşimsiz, duygusuz bir eğitim şekli olduğuna vurgu yapıldığı görülmüştür. Sınıf öğretmeni adayları ders öğretmeni ile yeterince iletişime giremedikleri için sevgi hissinin oluşmadığını, kendilerini bir yabancı, üvey evlat gibi hissettiklerini, sorularına anında cevap alamadıkları için derse karşı ilgisiz olduklarını, derste tam olarak belli bir konuya odaklanamadıklarını, dersler çok uzun sürdüğü için dikkatlerinin dağıldığını vurgulamışlardır. Alanyazın incelendiğinde de benzer nedenler yüzünden öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik negatif tutum ve görüşlere sahip oldukları ortaya konulmuştur (Gillies, 2008; Karal ve ark., 2011; Doğan ve Tatık, 2015). Ayrıca öğretmen adayları eş-zamanlı uzaktan eğitim uygulamaları sırasında görüntünün donması, kesilmesi, sesin yankılanması gibi teknik problemler nedeniyle kendilerini gerçek

öğrenciler gibi hissedemediklerini ifade etmişlerdir. Yine alanyazın incelendiğinde eş-zamanlı uzaktan eğitim uygulamalarında bu faktörlerin öğretmenlerin algı ve görüşlerini etkileyen önemli faktörler olduğu ifade edilmektedir (Gillies, 2008; Koppelman & Vranken, 2008; Marsh ve ark., 2010; Karal ve ark., 2011). Bu bağlamda eş-zamanlı uzaktan eğitim uygulaması ile ders alan sınıf öğretmeni adaylarının olumsuz algılara sahip olma nedenlerinin alan yazındaki çalışmalarla tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Yine bulgular incelendiğinde oluşturulan metaforlarda uzaktan eğitim uygulamalarında dersi veren öğretim üyesinin öğrencilerde bıraktığı duygu ve izlenimin önemli olduğuna vurgu yapılmıştır. Dougiamas (2000) de uzaktan eğitim uygulamalarında dersi veren öğretim elemanlarının, dersi alan kişilerin görüşlerini etkilediğini ortaya koymuştur. Buradan uzaktan eğitim uygulamalarında derslerin etkili bir şekilde yürütülmesinde, dersi veren öğretim elemanına büyük sorumluluk düştüğü anlaşılmaktadır.

Bulgular incelendiğinde uzaktan eğitim uygulamalarının bu dezavantajların yanı sıra olumlu yönlerine vurgu yapan sınıf öğretmeni adaylarının da bulunduğu görülmüştür. Ancak bu öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar incelendiğinde yalnızca eş-zamanlı (senkron) uzaktan eğitim yoluyla işledikleri dersleri değil, eş-zamansız (asenkron) uzaktan eğitim uygulamalarını da dikkate alarak açıklamalar yaptıkları fark edilmiştir. Asenkron uzaktan eğitim uygulamasını kastederek metafor oluşturan öğretmen adaylarının uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Alanyazında da uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olma durumunun uzaktan eğitime yönelik algıları etkilediğini ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır (Ağır, 2007; Ateş ve Altun, 2008). Bu bağlamda ders öncesinde uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olan öğretmen adaylarının her ne kadar uzaktan eğitimle ilgili olumsuz deneyimler yaşamış olsalar da uzaktan eğitime yönelik olumlu algıya sahip olabilecekleri anlaşılmaktadır.

Uzaktan Eğitim” isimli seçmeli dersi teorik olarak almış olan fen bilgisi öğretmeni adaylarının oluşturdukları metaforların içerikleri incelendiğinde hemen hemen hepsinin uzaktan eğitime yönelik olumlu algıya sahip oldukları anlaşılmaktadır. Fen bilgisi öğretmen adayları oluşturdukları metaforlarda uzaktan eğitimin fırsat eşitliği, zaman ve mekân bağımsızlığı gibi avantajlarına vurgu yapmışlardır. Alanyazında da uzaktan eğitimin bu avantajlarını dile getiren çalışmalar bulunmaktadır (Umurhan, 2014; Karataş, 2008). Oluşturulan metaforlar içerisinde az sayıda metaforda uzaktan eğitimin planlı çalışmayı gerektirdiğine şayet planlı çalışılırsa uzaktan eğitimden etkili bir şekilde faydalanabileceğine aksi halde sonucun olumsuz olacağına vurgu yapılmıştır. Her ne kadar birkaç metaforda uzaktan eğitimin sınırlılıklarına vurgu yapılmış olsa da oluşturulan metaforlar genel manada incelendiğinde uzaktan eğitim isimli seçmeli teorik dersi almış olan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının çok olumlu olduğu görülmüştür. Alanyazında da vurgulandığı gibi fen bilgisi öğretmen adayları herhangi bir uzaktan eğitim uygulamasına tabii tutulmadan, uzaktan eğitim hakkında bilgilendirildikleri için uzaktan eğitime yönelik olumlu algılara sahip olmuşlardır (Ağır, 2007; Ateş ve Altun, 2008).

Son olarak yapılan çalışma sonucunda Uzaktan Eğitim isimli teorik dersi olarak uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olan fen bilgisi öğretmeni adaylarının, uzaktan eğitim yoluyla ders alan sınıf öğretmeni adaylarına kıyasla, uzaktan eğitime yönelik daha olumlu algılara sahip oldukları görülmüştür. Buradan uzaktan eğitime yönelik olumlu algı geliştirmede; uzaktan eğitim hakkında bilgi sahibi olmanın, uzaktan eğitimle doğrudan deneyim yaşamaya göre daha etkili oluğu söylenilebilir. O halde öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik olumlu algılara sahip olabilmeleri için öncelikle uzaktan eğitim faaliyetleri hakkında bilgilendirilmeleri bir ön koşuldur. Bu bağlamda uzaktan eğitim faaliyetlerinin etkililiğini incelemeyi amaçlayan araştırmacıların öncelikle bireyleri uzaktan eğitim uygulamaları hakkında bilgilendirmeleri sonrasında teknik problemleri kontrol altına alarak, öğretmen ve öğrencilerin sürekli iletişim halinde oldukları, öğretmenin öğrencilerin motivasyonlarını artıracak bir tutum sergilediği ortamlar tasarlayarak kısa süreli uzaktan eğitim faaliyetleri yürütmeleri faydalı olabilir.

Determining the Teacher Candidates' Perceptions on Distance Education by Metaphors

Extended Abstract

In recent years, developments on technology increased the education need and conventional education became not to be able to meet the students' needs (Khoshemehr, 2013). Consequently, distance education takes an effective choice which can be used instead of conventional education or support to it. On the researches performed at first, comparing conventional and distance education was taken basis generally. But, as the results of those researches, it was proven there is not any important difference between conventional and distance education to increase the success (Arbaugh, 2000; Torkut & Karacadağ, 2002). Hence, when the researches performed in the recent years, the comparative researches have been gradually decreasing (Aktaş, 2013). Instead of the comparative research, determining students' perceptions and thoughts for which types of distance education increase the success becomes important.

Performed researches prove that some factors such as voice, display, communication problems, less interaction, teacher body language, lesson time effect participants' perceptions on distance education (Koppelman & Vranken, 2008; Marsh, Mitchell & Adamczyk, 2010) and specially synchron distance education fails to meet the participants expectations (Delaney, Jacob, Iedema, Winters & Barton, 2004). So, the perceptions of the participants whose expectations can not be met become negative. Therefore, this issue affects education-training quality and causes activities going on is unsuccessful. For this reason, first of all, participant should have positive perception on distance education.

In this research, determining the perceptions of two groups, one of both is primary teacher candidates who took "Classroom Management" lesson by synchron distance education and other group is Science Teacher who took "Distance Education" lesson by theoretic method is aimed. In the scope of this aim, the answer of the question "*Having knowledge about distance education or being subjected to distance education without having detailed information about it is more effective to develop positive perceptions of the teacher candidates on distance education?*" is sought. It was requested from every teacher candidate to establish one metaphor about distance education in this research. Since, determining the teacher candidates' perceptions on distance education by metaphors gives useful data to find an answer for that question. In this case, what kind of differences available between the metaphors developed those two groups, one of both is primary teacher candidates took a lesson by synchron distance education and another group is science teacher candidates took distance education lesson by theoretically.

In the research, phenomenological research design was used and the study group comprises of 70 primary teacher candidates (39 females, 31 males) and 80 science teacher candidates (42 females, 38 males). Totally 150 teacher candidates were selected through purposive

sampling method and they produced proper metaphor. In this study, semi-structured forms were used as data collection tools. In the form, filling the empty areas of the sentence “Distance education is like because,.....” was requested from the teacher candidates due to their thoughts in this form. Data obtained from the forms were used as basic data source. Data was analysed by using content analysis technique one of the qualitative data analysis methods. In the study, firstly, every metaphor created by teachers was coded through considering the explanation written after adverbial conjunction “Because”. Then, categories were constituted codes by combining them.

Primary teacher candidates took the lesson by synchron distance education produced 52 different metaphors combined as 16 different categories. These categories are “Need-aimed, noninteractive, variety, easy access, complex, arbitrary, insensitive, requirement, useful, expensive, limited, obeying the rules, changeable, tiring, boring and inefficient” When the explanations for metaphors are considered, it is seen that most of them is negative. The negative categories are “noninteractive, complex, insensitive, expensive, limited, tiring, boring and inefficient). The teacher candidates produced negative metaphors stated that they could not have felt any “student-teacher” relationship because they could have seen the teacher only from the screen and not have communicated adequately. And they added that they could not have focused to the lessons because of the disconnections. So according to them, the lesson was generally inefficient and then they were bored with the lesson. In spite of negative metaphors, there are positive ones such as need-aimed, variety, easy access, arbitrary, requirement, useful. When the explanations for metaphors in these categories are considered, it was seen that teacher candidates only regarded distance education application and did not evaluate synchron distance education, moreover they emphasised the application of asynchron distance education. Hence, it was noticed that some of teacher candidates have information about distance education and have more positive perceptions on distance education. As well as positive and negative categories, there are some categories neither negative nor positive such as obeying the roles and changeable. In these metaphors, it was emphasised that distance education could have been effective or ineffective due to the conditions and environment. For this reason, it can be stated that teacher candidates, produced these metaphors, have not been able to generate an exact perception on distance education.

Science teacher candidates took a theoretic lesson which’s name is distance education produced 60 different metaphors combined as 18 different categories. These categories are “Need-aimed, complement, arbitrary, independent, unlimited, individually speed, variety, didactic, useful, requirement, fast, finding direction, detailed information, planned study, subject to opportunity, economic, interesting and one size fits all”. When the explanations for metaphors are considered, it is seen that metaphors in all categories, except “planned study and subject to opportunity” have positive qualification. In these metaphors, every one of the teacher candidates emphasised the advantageous qualifications of the distance education. So, it can be stated that they have positive perception on distance education. When the explanations for metaphors-planned study and subject to opportunity-are

considered it was emphasised that individual study planning and opportunities owned are effective and situations can change due to the conditions. It can be said that the teacher candidates generated these metaphors have not a positive or negative perception, so they are undecided about it.

Finally, following the performed research, science teacher candidates who took theoretic lesson about distance education, have more information about it, have more positive perceptions in comparison with classroom teacher candidates took a lesson by distance education method. It can be declared that having information about distance education is more effective to develop positive perception on distance education than living direct distance education experience. So, informing the teacher candidates about distance education is the precondition. In this case, the researchers aim to search the distance education applications effectiveness, should firstly inform the individuals about distance education application. Then they should prevent technical problems and designing the environments which teacher exhibits positive attitudes for increasing the motivations of his/her students. Under all these conditions, progressing short-term distance education activities can be useful.

Kaynaklar/References

- Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Aktaş, M. (2013). *Fen ve teknoloji dersinde Web tabanlı uzaktan eğitimin öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerindeki etkisi* (Yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Alakoç, Z. (2001). Genel olarak uzaktan öğretim ve konuya öğretim üyelerinin bakış açıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 403-413.
- Antalyalı, Ö. L. (2004). *Uzaktan eğitim algısı ve yöneylem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Arbaugh, J. B. (2000). Virtual classroom characteristics and student satisfaction in internet-based MBA courses. *Journal of Management Education*, 24(1).
- Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145.
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences: Theory & Practice)*, 10(3), 1293-1322.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yoluyla analizi* (Yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Brown, A., Galloway, C., & Brennan, C. (1999). Video-conferencing: Active reflection on new technologies when lecturing. *Active Learning, 11*.
- Butcher, N. (2003). *Technological infrastructure and use of ICT in education in Africa: An overview*. Paris: Association for the Development of Education in Africa.
- Can, E. (2005). *Uzaktan öğretim öğrencilerinin uzaktan eğitim yönetimini değerlendirmeleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Delaney, G., Jacob, S., Iedema, R., Winters, M., & Barton, M. (2004). Comparison of face-to-face and videoconferenced multidisciplinary clinical meetings. *Australasian Radiology, 48*(4), 487-492.
- Demirli, C. (2002, Mayıs). *Web tabanlı öğretim uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri*. Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Eskişehir.
- Doğan, S. ve Tatık, R.Ş. (2015). Evaluation of distance education program in Marmara University according to the views of students. *Route Educational and Social Science Journal, 2*(1), 247-261.
- Dougiamas, M. (2000). *Improving the effectiveness of tools for the internet-based education*. 9th. Annual Teaching Learning Forum, Curtin University of Technology, USA.
- Elcil, Ş. ve Şahiner, D. S. (2013). Uzaktan eğitimde iletişimsel engeller. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 5*(2), 525-537.
- Eastman, J., & Swift, C. (2001). New horizons in distance education: The online learner centered marketing class. *Journal of Marketing Education, 23*(1).
- Geçit, Y. ve Gençer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi, 23*, 1-19.
- Gillian, F., & Gillian, P. (2004). *Mind the gap: Students' expectations and perceptions of induction to distance learning in higher education*. British Educational Research Association (BERA) Annual Conference, UMIST, Manchester, UK.
- Gillies, D. (2008). Student perspectives on video-conferencing in teacher education at a distance. *Distance Education, 29*(1), 107-118.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma ve yazma sürecinde metaforlardan yararlanma durumları* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Gough, M. (2006). *Video-conferencing over IP: Configure, secure, and troubleshoot*. Rockland: Syngress Publishing, MA.
- Gülüm, K. ve Artvinli, E. (2010). Turizm coğrafyası dersinin coğrafi algıya etkisi: Deneysel bir çalışma. *Marmara Coğrafya Dergisi, 22*, 439-453.
- Gülbüz, F. (2014). Students' views on distance learning in Turkey: An example of Anadolu University open education faculty, *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE, 15*(2), 239-250.
- Güveli, E., İpek, A. S., Atasoy, E. ve Güveli, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi, 2*(2), 140-159.

- Hannay, M., & Newvine, T. (2006). Perceptions of distance learning: A comparison of online and traditional learning. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 2(1), 1-11.
- Horzum, B. (2003). *Öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri (Sakarya üniversitesi örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Horzum, M. B. (2011). Transaksiyonel uzaklık algısı ölçeğinin geliştirilmesi ve karma öğrenme öğrencilerinin transaksiyonel uzaklık algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(3), 1571-1587
- İbret, B.Ü. ve Aydınöz, D. (2011). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin "dünya" kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 85-102.
- İşman, A., Çağlar, M., Dabaj, F., Altınay, Z. ve Altınay, F. (2004). Attitudes of students toward computers. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(1), 11-21.
- Khoshemehr, A. H. (2013). *Bilgi ve belge yönetiminde uzaktan eğitim: İran ve Türkiye milli kütüphanelerinin rolü üzerine bir araştırma ve kavramsal model önerisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karal, H., Çebi, A. ve Turgut, Y. E. (2011). Perceptions of students who take synchronous courses through video conferencing about distance education. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 10(4), 276-293.
- Karataş, S. (2008). Temel kavramlar ve kuramsal temeller. H.İ. Yalın (Ed.), *İnternet Temelli Eğitim* içinde (s. 1-22). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim* (1. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Koppelman, H., & Vranken, H. (2008). *Experiences with a synchronous virtual classroom in distance education*. ITCSE'08 Madrid, 194-198.
- Marsh, B., Mitchell, N., & Adamczyk, P. (2010). Interactive video technology: Enhancing professional learning in initial teacher education. *Computer & Education*, 54(3), 742-748.
- Miles, M. B., & Huberman, M.A. (1994). *Qualitative data analysis*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Mitchell, J. P., Banaji, M. R., & MacRae, C. N. (2005). The link between social cognition and self-referential thought in the medial prefrontal cortex. *J. Cogn. Neurosci.*, 17, 1306–1315. doi:10.1162/0898929055002418.
- Offir, B., Barth, I., Lev, Y., & Shteinbok, A. (2003). Teacher–student interactions and learning outcomes in a distance learning environment. *The Internet and Higher Education*, 6(1), 65-75.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Hershey: PA: Sage.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 6(2), 461-522.
- Schweizer, K., Paechter, M., & Weidenmann, B. (2003). Blended learning as a strategy to improve collaborative task performance. *Journal of Educational Media*, 28, 211–224.

- Shuell, T. J. (1990). Teaching and learning as problem solving. *Theory into Practice*, 29, 102-108.
- Tao, Y. H., & Yeh, C. C. R. (2008). Typology of teacher perception toward distance education issues-A study of college information department teachers in Taiwan. *Computers & Education*, 50(1), 23-36.
- Taşpınar, M. (2014). Mesleki eğitimde uzaktan eğitim ve toplumsal algı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1-7.
- Torkut, O. ve Karacadağ, M. C. (2002, Mayıs). *Sakarya Üniversitesi uzaktan öğretim ön lisans projesi ve SAÜİDÖ*. Bilgi Teknolojileri Kongresi' nde sunulan bildiri, Denizli.
- Umurhan, H. (2014). *Öğretim elemanlarını uzaktan eğitime teşvik eden unsurlar: Gazi Üniversitesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Ankara.
- URL-1 :<http://www.tankutaslantas.com/wp-content/uploads/2014/04/Uzaktan-Egitim-Uzaktan-Egitim-Teknolojileri-ve-Turkiyede-bir-Uygulama.pdf>
(Erişim Tarihi: 10.01.2015).
- Usta, E. ve Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1335-1349.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Üredi, L. ve Üredi, I. (2007). Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stillerinin yordayıcısı olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 133-144.
- Yaylacı, H.S. (2000). *İnternet'te eğitim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E. (2011). Web-Tabanlı senkron derslerin öğretmen adaylarının uzaktan eğitime karşı tutumları ve senkron teknolojileri kabulleri üzerine etkisi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Zhang, S., & Fulford, C. P. (1994). Are interaction time and psychological interactivity the same thing in the distance learning television classroom? *Educational Technology*, 34(6), 58-64.

Kaynak Gösterme

Kaleli-Yılmaz, G. ve Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(2), 299-322.

Citation Information

Kaleli-Yılmaz, G., & Güven, B. (2015). Determining the teacher candidates' perceptions on distance education by metaphors. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.

Ekler**Ek-1.**

Sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar

Sıra No	Metafor Adı	f	Sıra No	Metafor Adı	f
1	Ağaçsız bahçe	1	27	Karanlık	1
2	Ahtapot	1	28	Kız arkadaş	1
3	Aile hekimi	1	29	Kivi	1
4	Anne	1	30	Kolonya	1
5	Arkadaş	2	31	Köprü	3
6	Araba	3	32	Labirent	1
7	Araba yarışı	1	33	Limon	1
8	Atış yapmak	1	34	Müze	1
9	Banka	1	35	Oltu taşı	1
10	Belediye otobüsü	1	36	Opera	1
11	Biber	1	37	Öğretmen merkezli	1
12	Bisiklet	1	38	Radyo	1
13	Bukalemun	1	39	Robot	1
14	Buz	1	40	Soğan	1
15	Cep telefonu	1	41	Solaryum	1
16	Çorba	8	42	Su	5
17	Davul	1	43	Tekerlekli sandalye	1
18	Dolaşım sistemi	1	44	Telefon	1
19	Duvarları yıkılmış okul	1	45	Tiyatro	1
20	Emanet eşya	1	46	Uçurtma	1
21	Engelli birey	1	47	Ulaşım	1
22	Gökkuşluğu	1	48	Üvey anne	2
23	Görmeyen öğretmen	1	49	Villa	1
24	Ispanak	1	50	Yabancı	1
25	İlaç	2	51	Yalnız kalmış çocuk	1
26	Kaset	1	52	Yelkenli	1
				Toplam	70

Ek-2.

Fen bilgisi öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar

Sıra No	Metafor Adı	f	Sıra No	Metafor Adı	f
1	Açık büfe	1	36	Kütüphane	1
2	Alış-veriş	2	37	Lamba	1
3	Ansiklopedi	1	38	Lig maçı	1
4	Asansör	1	39	Mozaik	1
5	Benzin	1	40	Neskafe	1
6	Bilgisayar oyunu	1	41	Okyanus	2
7	Bilinmeyen numaralar servisi	1	42	Pasta kreması	1
8	Bisiklet	1	43	Perdesiz ev	1
9	Buzdolabı	1	44	Pijama	1
10	Cankurtaran	1	36	Portakal	1
11	Cep telefonu	1	37	Psikolog	1
	Çadır	1	38	Pusula	1
13	Çamaşır makinesi	1	39	Puzzle parçası	1
14	Çanta	1	40	Rehber	2
15	Çay	1	41	Ruh	2
16	Deniz	1	42	Saray	1
17	Doktor	1	43	Servis tabağı	1
18	Dost	1	44	Sihirli lamba	1
19	Eşya	1	45	Sinema	1
20	Gökkuşağı	1	46	Sonsuz işareti	1
21	Güneş	1	47	Tarla	1
22	Han	1	48	Telefon	1
23	Hava	1	49	Televizyon kumandası	1
24	Hayaller ülkesi	1	50	Turistik şehir	1
25	Hayat	2	51	Tükenmez pil	1
26	Hayvanat bahçesi	1	52	Uçak	1
25	Hazine	1	51	Uçan halı	1
26	Hızır	2	52	Uzay	1
27	Işık	1	53	VİNN	1
28	İlaç	2	54	Vites	1
29	Kahraman	1	55	Yardım kurumları	1
30	Kalem	1	56	Yap-boz	1
31	Koşu bandı	1	57	Yeni doğmuş bebek	1
32	Köprü	1	58	Yıldız	1
33	Kurt	1	59	Yol	1
34	Kredi Kartı	1	60	Zaman makinesi	1
35	Kutup yıldızı	1		Toplam	80